

Sztuka opowiadania historyjek

Wiktor Fabiański

Być może dla wielu osób tytuł okaże się mylący, rzecz nie będzie dotyczyć tego jak opowiadać dzieciom bajki, lecz jak przygotować dzieci do tworzenia wiedzy, oraz skutecznej komunikacji w zespole-organizacjach.

Opowiadanie zmyślonych bajek i historii przez maluchy, często irytuje nas dorosłych, zdarza się, że powstrzymujemy dzieci przed swobodnym opowiadaniem zmyślonych historyjek. Często nie zdając sobie sprawy, że „bajanie” to jeden z koniecznych etapów rozwoju. Bardzo potrzebny i pożyteczny, bo pozwalający przećwiczyć jedną z ważniejszych w późniejszym życiu umiejętności – sztukę tworzenia wiedzy-opowiadania historyjek.

Dlaczego to takie ważne?

Opowiem historie, podczas wielu lat spędzonych w szkole nauczano mnie i moich rówieśników rozmaitych umiejętności. Zazwyczaj dawano nam gotowe narzędzia w postaci wzorów, tabel i mechanizmów kreowania z zadanych parametrów – wyników (danych). Niestety podczas całej ścieżki edukacyjnej, nikt i nigdzie nie ćwiczył z nami opowiadania historyjek-bajek.

W rezultacie kończąc edukację posiadaliśmy pokaźny zasób słabo ze sobą powiązanych umiejętności. Każda z nich osobno była opanowana do perfekcji, umożliwiała nam generowanie danych, nie tworząc z nich informacji (wiedzy). Jeszcze trudniej było nam o wnioski na podstawie tych informacji, w rezultacie niemal zupełnie nie radziliśmy sobie z rekomendacjami.

Na koniec edukacji w liceum (jeszcze przed maturą) odebrałem telefon od kolegi (ucznia na 5 z matematyki) z pytaniem ile powinien kupić metrów bieżących wykładziny, do pokoju o wymiarach 2 metry na 2 metry, skoro wykładzina ma 1,5 metra szerokości. Posiadał wszelkie niezbędne dane, znał doskonale wzory, aby to policzyć, niemniej nie umiał z danych stworzyć informacji a w rezultacie wiedzy (wniosku/rekomendacji).

Aby dobrze zrozumieć różnicę między danymi a informacją, warto sięgnąć do literatury, wybrane definicje w tabeli poniżej.

Tabela 1 Zestawione definicje danych i informacji

Autorzy	Definicje danych	Definicje informacji
Avison and Fitzgerald (1995)	Dane reprezentują nieustrukturyzowane fakty (s.12)	Informacja ma znaczenie... pochodzi z wyselekcjonowania danych, ich podsumowania i prezentacji w taki sposób, by były użyteczne dla odbiorcy (s. 12).
Clare and Loucopoulos (1987)	Fakty zgromadzone z obserwacji lub zapisów dotyczących zjawisk, obiektów lub ludzi (s.2)	Wymagania do podejmowania decyzji. Informacje są produktem istotnego przetwarzania danych (s. 2).
Galland (1982)	Fakty, koncepcje lub wyniki w postaci, która może być komunikowana i interpretowana (s. 57)	Informacje to to, co powstaje w wyniku pewnych działań myślowych człowieka (obserwacji, analiz) z sukcesem zastoso-

Projekt „Uwaga! Sposób na sukces” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

		wanych do danych by odkryć ich istotę lub znaczenie (s. 127).
Hicks (1993, 3rd Ed)	Reprezentacja faktów, koncepcji lub instrukcji w sposób sformalizowany, umożliwiający komunikowanie, interpretację lub przetwarzanie przez ludzi lub urządzenia automatyczne (s. 668).	Dane przetworzone tak, by miały znaczenie dla decydenta w konkretnej sytuacji decyzyjnej (s. 675).
Knight and Silk (1990)	Numery reprezentujące obserwowalne obiekty lub zagadnienia (fakty). (s.22)	Znaczenie dla człowieka związane z obserwowanymi obiektami i zjawiskami (s. 22).
Laudon and Laudon (1991)	Surowe fakty, które mogą być kształtowane i formowane by stworzyć informacje (s.14).	Dane, które zostały ukształtowane lub uformowane przez człowieka w istotną i użyteczną postać (s.14)
Maddison (red.) (1989)	Język naturalny: podane fakty, z których inni mogą dedukować, wyciągać wnioski. Informatyka: znaki lub symbole, w szczególności w transmisji w systemach komunikacji i w przetwarzaniu w systemach komputerowych; zwykle choć nie zawsze reprezentujące informacje, ustalone fakty lub wynikającą z nich wiedzę; reprezentowane przez ustalone znaki, kody, zasady konstrukcji i strukturę (s.168).	Zrozumiała, użyteczna, adekwatna komunikacja w odpowiednim czasie; jakiegokolwiek rodzaj wiedzy o rzeczach i koncepcjach w świecie dyskusji, która jest wymieniana pomiędzy użytkownikami; to treść, która ma znaczenie, a nie jej odwzorowanie (s. 174).
Martin and Powell (1992)	Surowce życia organizacji; składają się z rozłącznych numerów, słów, symboli i sylab odwołujących się do zjawisk i procesów biznesu (s. 10).	Informacje pochodzą z danych, które zostały przetworzone tak, by stały się użyteczne w podejmowaniu decyzji w zarządzaniu (s. 10). ¹

Owszem, na lekcjach języka polskiego tworzyliśmy schematycznie zbudowane rozprawki, które jednak nie pomogły w tym, aby w sposób swobodny i obrazowy się wyrazić, przekuć dane w informacje. Wręcz przeciwnie, często rozprawki te powodowały, że myśli stawały się rozmyte i rozlaźle w wyniku rozpasania formą. Zdania stawały się niejednoznaczne, a sformułowania nie ostre, w końcu mieliśmy do zapełnienia aż 2 strony A5.

Z perspektywy czasu uświadamiamy sobie, że jako dziecko w sposób naturalny mieliśmy zdolność opowiadania (abstrakcyjnych bądź logicznych) historii. W historiach tych w sposób naturalny łączyliśmy pewne fakty (Ała ma kota...i parasol... i padało i było zimno) tak aby doprowadzić do wniosku (...wiec nie będzie dziś jadła lodów). Gdyby tę wrodzoną umiejętność prawidłowo rozwijać, stała by się niewątpliwie doskonałym narzędziem na przyszłość, prawdopodobnie bardziej użytecznym niżli kilka wykutych na pamięć wzorów trygonometrycznych.

¹ Źródło: (Checkland, Holwell, 2002, s. 94-95)za *Dane, informacja, wiedza - próba definicji* -Mariusz Grabowski, Agnieszka Zając *Katedra Informatyki Akademii Ekonomicznej w Krakowie*

Szklanka do połowy pusta czy do połowy pełna?

Wybieranie istotnych danych i tworzenie z nich informacji, jest obecnie jeszcze ważniejszym zagadnieniem niż dawniej, z co najmniej dwóch powodów. Ułatwionego dostępu do ogromnej ilości danych za sprawą cyfryzacji życia (powszechnego stosowania technik informatycznych), oraz konieczności współpracowania w niejednorodnych kulturowo organizacjach² (często w obcym języku).

Ze względu na powyższe opowiadanie historii (eng. Storytelling) jest jedynym pewnym sposobem zaprezentowania danych, jako informacji w sposób, w który zostaną jednoznacznie odczytane.

Posługiwanie się wyłącznie suchymi danymi, może powodować różnice w odbiorze i interpretacji tych danych w zależności od uwarunkowań odbiorcy (kulturowych/językowych czy humoru/nastroju). Nawiązując do klasycznego dylematu szklanki do połowy pustej i do połowy pełnej, na tych samych danych – „100 mililitrów płynu w szklance o pojemności 200 mililitrów” możemy stworzyć dwie niejednorodne informacje. Aby mieć pewność ich jednoznacznego rozumienia przez innych konieczne jest opowiedzenie historii. Historia niesie więcej informacji, niż suche dane, w dodatku jest naturalnym sposobem tworzenia wniosków.

Ćwiczmy z dziećmi opowiadanie historii, tych zmyślonych i tych realnych, ta sztuka umożliwia nie tylko strukturyzowanie danych w informację, ale również tłumaczenie sobie świata, argumentowanie swojego zdania. Dobrze wymyślone historie zbudują z danych informację, a z informacji użyteczną wiedzę.

Umiejętność opowiadania historii okaże się bardzo użyteczna podczas edukacji, przyszłej pracy, jak i przy innych okazjach dnia codziennego.

Opracował: mgr Wiktor Fabiański,

Członek Rady Programowej

---

² *STORYTELLING AS A TOOL FOR KNOWLEDGE TRANSFER IN THE IT INDUSTRY*, Wende, Erik, University of Zurich, Department of Informatics, Dr. Haghirian, Parissa, Shophia University,